

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาลักษณะบุคลิกภาพแบบการแสดงตัว - การเก็บตัว ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาปีที่ 2 ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่นที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2538 ใน 3 สาขาวิชา ดังนี้คือ

3.1.1 สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน รุ่นที่ 65 จำนวน 203 คน

3.1.2 สาขาวิชาทันตสาธารณสุข รุ่นที่ 17 จำนวน 73 คน

3.1.3 สาขาวิชาเทคนิคเภสัชกรรม รุ่นที่ 11 จำนวน 51 คน

รวมทั้งสิ้น 327 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาในครั้งนี้คือ

3.2.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นลักษณะข้อคำถามซึ่งประกอบด้วย เพศ สาขาวิชาที่เรียน และระดับคะแนนเฉลี่ย

3.2.2 แบบวัดบุคลิกภาพ เอ็มบีทีไอ (MBTI) เป็นแบบวัดบุคลิกภาพที่ปรับปรุงมาจากแบบวัดบุคลิกภาพ ไมเยอร์บริกส์ไทป์อินดิเคเตอร์ (Myers Briggs Type Indicator) ของ บริกส์และไมเยอร์ (Briggs and Myers) โดย ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ เป็นผู้แปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยใน ปี พ.ศ. 2538 โดยมีลักษณะของบุคลิกภาพ แบ่งออกเป็น 4 หมวดใหญ่ ๆ คือ

3.2.2.1 การแสดงตัว-การเก็บตัว (Extrovert-Introvert, E-I) ในกลุ่มนี้จะแบ่งบุคคลออกตามทัศนคติที่เขามีต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว คือทัศนคติที่มีความเปิดเผย หรือ เก็บตัว ประกอบด้วย ข้อคำถาม 21 ข้อ

(1) ลักษณะแสดงตัว (Extrovert) มีความหมายถึง การที่บุคคลให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อมนอกตัวเขา พลังของบุคคลกลุ่มนี้ จะได้จากแรงกระตุ้นภายนอก สนใจที่จะสังสรรค์สมาคม ชอบทำกิจกรรมชอบอยู่กับคนอื่น และสนใจทุกอย่างที่พบเห็น

(2) ลักษณะเก็บตัว (Introvert) ในความหมายของแบบวัดบุคลิกภาพนี้ มิใช่เป็นการเก็บตัวในทางที่ไม่ดี แต่เป็นทัศนคติของบุคคลที่ทุ่มเทพลังเข้าสู่ภายใน มีความสุข ให้ได้ทำงานในสิ่งที่ต้องใช้ความรู้สึกนึกคิดข้างในตนเอง หากผู้ใดได้คะแนนสูงในกลุ่มนี้ หมายความว่า มักจะเป็นคนที่ค่อนข้างเงียบขรึม สมถะ ไม่สูงส่งกับใครมากนัก ชอบคิดอะไรลึกซึ้ง และมักจะคิดก่อนทำ

3.2.2.2 การรับสัมผัส-การคิดสังหรณ์ (Sensing-Intuition, S-N) ในกลุ่มนี้บุคคลจะถูกแบ่งตามลักษณะของการรับรู้ข้อมูล หรือแสวงหาข้อมูล กล่าวคือจะเป็นการรับรู้ข้อมูลโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 (Sensing) หรืออาจรับข้อมูลได้จากการคิดสังหรณ์ (Intuition) ประกอบด้วยข้อคำถาม 26 ข้อ

(1) การรับสัมผัส (Sensing, S) ผู้ที่ได้คะแนนสูงใน S หมายความว่า บุคคลที่พึงพอใจที่จะรับหรือแสวงหาข้อมูลโดยใช้สัมผัสทั้ง 5 ทั้งภายในและภายนอกตนเอง การใช้สัมผัสเป็นการรับรู้สถานะของสิ่งของต่าง ๆ ที่เกิดตามความเป็นจริง บุคคลกลุ่มนี้มักจะชอบทำงานที่เป็นลักษณะอยู่กับความเป็นจริง (Practical) มีความอดทนเป็นพิเศษกับรายละเอียด และข้อมูลข้อเท็จจริงเฉพาะหน้า

(2) การคิดสังหรณ์ (Intuition, N) หากผู้ใดได้คะแนน N สูงกว่า S ในกลุ่มนี้ จะหมายความว่า เป็นผู้ชอบคาดคะเนสถานการณ์มองการณ์ไกล มองเลยไปจากข้อเท็จจริงที่มีอยู่ไปสู่ความน่าจะเป็นไปได้ แสวงหาวิธีการทำงานใหม่ ๆ ในการทำงาน หรือการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ มีแรงบันดาลใจสูง

3.2.2.3 ความคิด-ความรู้สึก (Thinking-Feeling, T-F) ประกอบด้วยข้อคำถาม 23 ข้อ

(1) ความคิด (Thinking, T) ผู้ที่ได้คะแนน T สูงในกลุ่มนี้ จะหมายความว่า การตัดสินใจของบุคคลในกลุ่มนี้ จะกระทำโดยผ่านกระบวนการทางความคิดที่มีเหตุมีผล ระเบียบและเป็นขั้นตอนก่อนปฏิบัติการอย่างใดลงไป ตัวเลือกจะถูกนำมาชั่งน้ำหนัก วิเคราะห์ตามกฎหมายเกณฑ์อย่างยุติธรรม ปราศจากความรู้สึกส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง มีบุคลิกภาพที่เป็นงานเป็นการ ไม่เอนเอื้อ ปฏิบัติต่อทุกคนอย่างยุติธรรม

(2) ความรู้สึก (Feeling, F) ผู้ที่ได้คะแนน F สูงกว่า T ในสเกลนี้ มักจะมีบุคลิกภาพที่ชอบใช้ความรู้สึก คำนึงเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจ ให้ความสำคัญกับความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ชอบทำงานกับคน มีแนวโน้มที่จะสงสารเห็นใจ และให้กำลังใจผู้อื่น

3.2.2.4 การตัดสิน-การรับรู้ (Judgment-Percept, J-P) การตัดสินหรือการรับรู้ ติดต่อกับโลกภายนอกด้วยการรับรู้ และเข้าใจด้วยทัศนคติ ประกอบด้วยข้อคำถาม 24 ข้อ

(1) การตัดสิน (Judgment, J) ผู้ที่ได้คะแนน J สูงกว่า P มักจะชอบวางแผนชีวิตการทำงานมีระเบียบแบบแผน จัดการควบคุมกับชีวิตของตนเองได้ ทำงานได้อย่างสมบูรณ์ในแต่ละเรื่อง ชอบใช้ชีวิตอย่างมีโครงสร้าง มีขั้นตอน

(2) การรับรู้ (Percept, P) บุคคลที่ได้คะแนน P สูงกว่า J หมายความว่า ผู้ที่ชอบใช้ชีวิตในลักษณะยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลงได้ ไม่ตายตัว มีบุคลิกภาพที่ไม่ชอบความเป็นระเบียบหรือเคร่งครัดมาก ชอบการตอบสนองที่เป็นธรรมชาติ ต้องการเข้าใจคนมากกว่าการไปควบคุมคน และพร้อมที่จะรับมือกับสถานการณ์อะไรที่จะเกิดได้เสมอ

เมื่อบุคคลทำแบบทดสอบนี้ คะแนนที่ออกมาจะเป็นคะแนนที่มีความสูงต่ำต่างกันในแต่ละตัวเลือกของแต่ละสเกล เราก็จะนำเอาคะแนนที่สูงของแต่ละสเกลที่เป็นตัวอักษรออกมาในแต่ละสเกล เขาก็จะได้รหัสเป็นตัวอักษรของทั้ง 4 สเกล เช่น ISTJ (Introvert/ Sensing/ Thinking/ Judgment) หรือ ENFP, ENTJ, ISFP ฯลฯ

การผสมผสานของตัวอักษรทั้ง 4 ตัวในแต่ละสเกล จะทำให้เราได้บุคลิกภาพของบุคคลออกมา 16 ประเภท เรียก 16 Type ซึ่งแต่ละประเภท ก็จะแสดงถึงลักษณะทางบุคลิกภาพที่ต่างกันออกไปดังนี้ (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2537)

ลักษณะบุคลิกภาพ 16 แบบ

ISTJ =Introvert/Sensing/Thinking/Judgment มีลักษณะ ขรึม เงียบ ใช้สมาธิและความถื่นนำไปสู่ความสำเร็จ มีระเบียบ ยอมรับความจริง เชื่อถือได้ รับทั้งผิดและชอบ มีข้อมูลมาก มีระบบทำงาน ละเอียดยรอบคอบ

ISTP =Introvert/Sensing/Thinking/Percept เป็นนักดูที่ใจเย็นเงียบ ไว้ตัว ช่างวิเคราะห์สนใจหลักการที่ไม่เป็นส่วน ตัวอย่างการทำงานอย่างเครื่องจักรกล มีอารมณ์ขันเป็นครั้งคราว มีข้อมูลมาก เป็นตัวของตัวเอง ปรับตัวได้ ผลักดันตนเอง

ESTP =Extrovert/Sensing/Thinking/Percept มีลักษณะทำอะไรจริงจัง ไม่ค่อยมีเรื่องกลุ่มใจหรือริบร้อน อะไรก็ได้ ออกจะทื่อๆ มีหัวนไหวอยู่บ้าง ถ้าให้งานประเภทยืดหยุ่นทำก็ทำได้ดีที่สุด ถ้าจะทำก็ทำเลย ชอบสนุกสนาน ง่าย ๆ สบาย ๆ

ESTJ =Extrovert/Sensing/Thinking/Judgment มีลักษณะยอมรับความจริงและวิธีการที่ปฏิบัติได้ มีหัวคิดทางธุรกิจ และเรื่องเครื่องจักรกล ไม่ใส่ใจเรื่องที่เห็นว่าไร้ประโยชน์

ชอบกิจกรรม ชอบทำอะไรเป็นระบบ ตรงไปตรงมา ทำอะไรจริงจัง ไม่ใส่ใจเรื่องส่วนตัว ทุ่มเทการทำงาน

ISFJ =Introvert/Sensing/Feeling/Judgment เจียบมีมิตรจิต มีความรับผิดชอบ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ทุ่มเทงานจนสำเร็จถึงถิ่น อดทน เที่ยงตรง ซื่อสัตย์ มีน้ำใจ จัดระบบงาน ชอบให้บริการ อนุรักษ์ เคารพกฎระเบียบ

ISFP =Introvert/Sensing/Feeling/Percept มีมิตรจิตแบบเจียบๆ ใจดี อ่อนไหว ถ่อมตัว รังเกียจการขัดแย้งเป็นผู้ตามที่ภักดี ออกจะเฉื่อยๆ เมื่อต้องลงมือทำงานให้เสร็จเรียบร้อย ข้างสังเกต ร่วมมือ น่าไว้วางใจ มีความเข้าใจ

ESFP =Extrovert/Sensing/Feeling/Percept เปิดเผย ง่ายๆ ไม่เรื่องมาก มีมิตรจิต ชอบทำให้ผู้อื่นสนุกไปด้วย ถนัดจำข้อเท็จจริงมากกว่าจะให้ท่องทฤษฎี กระตือรือร้น สนุกสนาน พุดเก่ง ให้ความร่วมมือ

ESFJ =Extrovert/Sensing/Feeling/Judgment ใจคอเผื่อแผ่ ข้างพุด มีคณนิยมชมชอบ ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ชอบประสานประโยชน์มาแต่กำเนิด ชอบความกลมเกลียว ทำงานได้ดีมาก ถ้าได้ถูกๆ ไม่ชอบคิดอะไรแบบนามธรรม หรือเรื่องที่เป็นเทคนิค เคารพกฎระเบียบ

INFJ =Introvert/Intuition/Feeling/Judgment มีความผูกพัน ซื่อสัตย์ มีวิริยะอุตสาหะ เป็นตัวของตัวเอง ปรารถนาทำทุกอย่างที่จำเป็นหรืออยากทำบังคับแบบเจียบๆ ตรงต่อหน้าที่ อาริอารอบ เคารพระเบียบ สร้างสรรค์ มีมิตรจิต

INFP =Introvert/Intuition/Feeling/Percept รักเรียน คิดใช้ภาษาและโครงการที่เป็นอิสระ มักรับงานมากเกินไป แล้วค่อยมาหาทางทำให้เสร็จทีหลัง มีมิตรจิตแต่ก็มีฐานะอยู่เยี่ยงเสมอ อ่อนโยน ปรับตัวได้ ผูกพันกับงาน ภักดี ซื่อสัตย์

ENFP =Extrovert/Intuition/Feeling/Percept กระตือรือร้น กระปรี้กระเปร่า มีหัวคิดค้น สิ่งใหม่ๆ สนใจอะไรเป็นทำได้หมด มีไหวพริบในการหาทางออกหรือช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ มีอิสระในการทำงาน กล้าแสดงออก

ENFJ =Extrovert/Intuition/Feeling/Judgment มีความรู้สึกได้ตอบไว รับผิดชอบ กังวลในการแสดงออกตามความคิดและความต้องการของผู้อื่น ชอบเข้าสังคมเป็นที่นิยมของผู้อื่น อ่อนไหวต่อคำติและคำชม ใช้คำพุดเก่ง กล้าแสดงออก

INTJ =Introvert/Intuition/Thinking/Judgment มีความคิดเป็นของตัวเอง มีแรงผลักดันที่จะทำตามความคิด ชี้สั่งสย เป็นอิสระเด็ดเดี่ยว หนักแน่น มักมองการณ์ไกล

INTP =Introvert/Intuition/Thinking/Percept เจียบ ไว้ตัว ไม่ชอบเรื่องที่ไม่เป็นส่วนตัว ชอบเรื่องที่เป็นทฤษฎีและวิทยาศาสตร์ ใช้ความคิดมาก ชอบคิดค้น ริเริ่มสร้างสรรค์

ENTP =Extrovert/Intuition/Thinking/Percept คล่อง ฉลาด เก่งฉลาด อาจจะชอบแก้ปัญหา ทั้งข้อดีข้อเสีย สนุกสนาน มีข้อมูลในการแก้ปัญหาเสมอ กล้าพูด ชอบงานท้าทาย

ENTJ =Extrovert/Intuition/Thinking/Judgment เป็นผู้นำที่จริงจัง เปิดเผย เด็ดขาด มักจะเก่งงานที่ต้องการให้เหตุผล และการเจรจาโดยใช้สติปัญญา บางครั้งก็มองโลกแง่ดีมากเกินไป ชอบวิจารณ์ ทำทายงาน ชัดตรง ยุติธรรม

นอกจากเราจะสามารถทราบถึงบุคลิกภาพของบุคคลว่าอยู่ในชนิดไหนใน 16 ชนิดแล้ว แบบทดสอบนี้ยังเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับครูแนะแนว

ในส่วนของความน่าเชื่อถือและความแม่นยำนั้น แบบทดสอบเอ็มบีทีไอ (MBTI) ได้มีการวิจัยกันอย่างละเอียดและกว้างขวางในต่างประเทศและเหมาะสมที่จะใช้ได้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาจนถึงผู้ใหญ่

3.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบวัดบุคลิกภาพ เอ็มบีทีไอ ฉบับนี้ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 30 คน โดยเก็บข้อมูล 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 เวลาห่างกัน 2 สัปดาห์ และหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีทดสอบซ้ำ (Test-Retest) มีความเที่ยง .588 ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, Ferguson, 1971) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบวัดบุคลิกภาพเอ็มบีทีไอ

ลักษณะบุคลิกภาพ	ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง
ด้านการแสดงตัว - การเก็บตัว	.515
ด้านการรับสัมผัส - การคิดสังหรณ์	.379
ด้านความคิด - ความรู้สึก	.504
ด้านการตัดสินใจ - การรับรู้	.540
รวม	.588

3.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

- เพศ
- สาขาวิชาที่เรียน
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (G.P.A.)

3.4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

- ลักษณะบุคลิกภาพการแสดงตัว - การเก็บตัว (วัดได้จากแบบวัดบุคลิกภาพ เอ็มบีทีไอ, MBTI)

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- (1) ติดต่อประสานงานขอความร่วมมือ ในการเก็บข้อมูลกับวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น
- (2) จัดเตรียมกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเพื่อตอบแบบสอบถาม และรับการทดสอบลักษณะบุคลิกภาพตามแบบวัดบุคลิกภาพ เอ็มบีทีไอ (MBTI)
- (3) ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดและหลักการตอบแบบสอบถามและแบบวัดบุคลิกภาพแก่กลุ่มตัวอย่าง
- (4) แจกแบบสอบถามและแบบวัดบุคลิกภาพแก่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชาตามห้องเรียนของแต่ละสาขา
- (5) ดำเนินการทดสอบตามแบบสอบถามและแบบวัดบุคลิกภาพ
- (6) เก็บรวบรวมแบบสอบถามและแบบวัดบุคลิกภาพที่กลุ่มตัวอย่างตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมตามแบบสอบถามและแบบวัดบุคลิกภาพ จะถูกนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลแล้วจึงนำมาวิเคราะห์ผล โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

- (1) จัดทำคู่มือลงรหัสตามแบบสอบถามและแบบวัดบุคลิกภาพ
- (2) นำข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบทดสอบมาลงรหัส

- (3) บันทึกข้อมูลลงแผ่นบันทึกข้อมูล
- (4) นำข้อมูลไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- (1) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างใช้ค่าสถิติวิเคราะห์ร้อยละ (Percentage)
- (2) วิเคราะห์คะแนนที่ได้จากแบบวัดบุคลิกภาพ เอ็มบีทีไอ (MBTI) ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าร้อยละและค่าไค-สแควร์ (Chi-square)